

2025-09-15

Minnesanteckningar från möte med Samrådsgruppen för Biosfärområde Kristianstads Vattenrike den 15 september 2025 vid Kavrö.

Närvarande:

Ullrika Tollgren, Förtroendevald
Eva Berglund, Näringslivs- och kommunikationsenheten, Kommunledningskontoret
Carina Jönsson Lindholm, Kultur- och fritidsförvaltningen
Therese Granekull, Barn- och utbildningsförvaltningen
Carina Wettemark, Enheten för Biosfär och naturum, Kommunledningskontoret
Per Torstensson, Enheten för Biosfär och naturum, Kommunledningskontoret
Håkan Östberg, Enheten för Biosfär och naturum, Kommunledningskontoret
Karin Magntorn, Enheten för Biosfär och naturum, Kommunledningskontoret
Sam Peterson, Enheten för Biosfär och naturum, Kommunledningskontoret
Abigail Sykes, Enheten för Biosfär och naturum, Kommunledningskontoret
Anders Hallengren, Naturvårdsenheten Länsstyrelsen Skåne
Roger Zetterqvist, Vattenrikets vänner
Krister Asplund, Ålakademin
Flemming Lindskov, Naturskyddsföreningen i Kristianstad
Hans Cronert, Nordöstra Skånes Fågelklubb
Nils Waldemarsson, Nordöstra Skånes Fågelklubb
Fredrik Svensson, Nedre Helgeåns Fiskevårdsområde
Patrik Jönsson, Christianstads Motorbåtsklubb
Bengt Hellberg, Beckhovets fiskebodsörening

1. Ordförande öppnar mötet

Mötet öppnades av mötesordförande Ulrika Tollgren.

2. Nyanlagda gäddängar. Per Torstensson, limnolog, Biosfärkontoret, och markägare Filip Nilsson

Gäddor har sedan tidigare lekt på översvämmade delar av marken, men vattenspegeln har torkat ut för snabbt. Nu pumpas vatten hit med en soldriven likströmpump. Christianstads motorbåtsklubb och lokala sportfiskare bidrog med gäddor från Lillö. När ynglen skulle släppas ut från våtmarken var den största 18 centimeter. Utan denna insats hade de kanske varit 5 centimeter och blir då lätt mat för spiggen. Nu blir ynglen istället predatorer i vattendragen. Genom att äta exempelvis spigg bidrar de till mindre alger, klarare vatten och bättre balans i ekosystemet.

Gäddängarna är på drygt sju hektar. Området var tidigare en invallad åker som blev för blöt för att brukas. Nu är det strandäng igen och verkar ha lockat fåglar som inte varit här tidigare. Insatsen har framför allt bekostats av medel från WWF-projektet Återskapa Östersjöns livskraft, med finansiering från Svenska Postkodlotteriet.

Markägaren Filip Nilsson är mycket positiv till att ett tidigare odlingsimpediment blivit en fuktig betesmark och gläds åt det nya landskapet. Även från Nedre Helgeåns Fiskevårdsområde är omdömet starkt positivt.

3. Vattenriket firar 20 år som biosfärområde, biosfärbubbel, busstur och föredrag. Carina Wettemark, biosfärkoordinator, Biosfärkontoret

Carina Wettemark berättade om biosfärbubblen som ordnades i augusti och tackade alla som var med för en trevlig kväll. Hon tipsade även om två programpunkter i höstens program kopplade till att det är 20 år sedan Unesco utsåg Kristianstads Vattenrike till biosfärområde. Dels en Biosfärbuss 18 september för att visa tre olika platser och projekt kopplat till dessa, som en del av Framtidsveckan. Dels en lunchföreläsning 24 september med Carina om Biosfärområdet 20 år på naturum.

4. Periodic review, uppdatering Vattenrikets tioåriga utvärdering. Carina Wettemark

Den tioåriga utvärderingen, Periodic Review, skickades till Svenska Unescorådet 2 september för vidarebefordring till Paris. Den åtföljdes av ett fint rekommendationsbrev från Svenska biosfärkommittén. Vart tionde år gör Unesco en omfattande utvärdering av alla biosfärområden, en så kallad Periodic Review. Biosfärverksamheten granskas och Unesco bestämmer om området får fortsätta vara ett biosfärområde. 2025 utvärderas Biosfärområde Kristianstads Vattenrikes för andra gången. Beslutet från internationella styrelsen väntas nästa sommar.

5. Supported by nature, rapport från Midterm conference. Carina Wettemark

Interregprojektet Supported by Nature handlar om naturbaserade lösningar inom nätverket Biosphere for Baltic. 12 samarbetsparter varav nio biosfärområden deltar. Projektet har kommit ungefär halvvägs och ligger i fas tidsmässigt. Bland annat förbereder Biosfärkontoret insatser i Mjöån, och stenrevet på Äspet och strukturplattorna i Åhus är snart på gång.

Under Midterm conference i Skärgårdshavet, Åbo, Finland betonades utvärdering, uppföljning och kommunikation. I Mjöån ska det bli en lärplats för att visa fysiskt vad som kan göras för att förbättra biologisk mångfald, med havsöring som representant och målart. Det kan bli en bra plats för ett samrådsgruppsmöte nästa år.

Det finns önskemål från Havsmiljöinstitutet och Naturvårdsverket om att Kristianstads Vattenrike, Blekinge arkipelag och Nedre Dalälven ska ta emot medel för att göra en film om naturbaserade lösningar.

6. Ny friluftsstrategi i Kristianstads kommun, Carina Jönsson Lindholm

Carina Jönsson Lindholm berättade att hon har ersatt Jenny Sahlström sedan ungefär en månad tillbaka och ser fram emot att ta hennes och Samrådsgruppens arbete vidare. Carina Jönsson Lindholms uppdrag är att samordna friluftsförhållanden i kommunen såväl inom kommunala enheter och förvaltningar som hos företag, föreningar och andra aktörer. Arbetet baseras på kommunens friluftsplän som i sin tur bygger på de nationella friluftsmålen. Kristianstad och Lund är ensamma i Skåne om ett sådant politiskt förankrat strategiskt dokument. Badplatsplanen som är på gång blir också viktig. Några fokusområden är samverkan och att göra naturen tillgänglig för så många som möjligt. Alla i samrådsgruppen är välkomna att höra av sig för att diskutera och ge förslag. Carina Jönsson Lindholm började sin yrkesbana på turistbyrå i Kristianstad 1989 vilket gav tidig inblick i det framväxande Vattenriket. Under 23 års arbete i Hässleholms kommun med turism och besöksnäring har mycket fokus legat på kommunikation som informationstavlor, kartor och webb för att hjälpa människor att hitta såväl digitalt som på plats.

7. Nytt från naturum Vattenriket, sommaren, biosfärläger, höstprogram och dags att anmäla sig till Biosfär 2025. Karin Magntorn, naturumföreståndare, naturum Vattenriket

Sommaren har varit väldigt välbesökt på naturum. Under sommarmånaderna juni-juli-augusti kom över 50 000 besökare, vilket är 10 000 fler än de tre senaste åren. Det var många pålästa och intresserade besökare, främst danskar och tyskar. Det har varit ett flertal dagliga programpunkter under veckans vardagar och utflykter under många helger.

Efter att grundskolorna slutat i juni var det dags för det femtonde Biosfärläget för 20 barn. Som vanligt började det med ett besök vid vackra Vramsån i Gärdsköpinge där barnen fick håva vattenkryp och måla hönsfjäderakvareller. Övriga fyra dagar fylldes av besök i vått och torrt, hos biodlare, lantbrukare eller fiskare och med aktiviteter som paddling, håvning och bara härlig lek.

Höstens program är i full gång. Två programpunkter har fokus på att det är 20 år sedan Unesco utsåg Kristianstads Vattenrike till biosfärområde, se ovan. Konstnären Sandra Magnusson återkommer med en utställning med fokus på träd 10 oktober till 23 november. Under höstlovet händer massor av kul och den årliga forskningskonferensen Biosfär hålls den 17 november. Anmälan är öppen, det är gratis och det finns platser kvar.

Nu har arbetet med att byta ut naturums limträbalkar startat. Trots stöket har naturum och restaurangen öppet som vanligt.

8. Uppdatering bioförambassadörer och biosfärhjältar. Håkan Östberg, projektledare friluftsliv, Biosfärkontoret

I juni diplomerades de senaste bioförambassadörerna som hittills är 415 till antalet. En utvärdering visar att utbildningen varit väldigt uppskattad och alla ville ut mer. Vid månadsskiftet hölls en återträff vid Vramsån. Ungefär 30 personer drog igelknopp och håvade. Det finns kraft och vilja i gruppen att göra mer.

De första tio biosfärhjältarna har fått ett unikt scoutmärke. Sju träffar har hållits i samarbete med Vä scoutkår. På onsdag startar andra omgången med Vä och Tollarps scoutkårer.

9. Rapport från ungdomsforumet Waves for Change i projektet BFB-FG, Håkan Östberg

Ett 40-tal drivna unga från biosfärområden runt Östersjön samlades under midsommarveckan på Furuboda. Sista dagen presenterade de sina hållbara visioner för Östersjön i målningar och text för representanter för kommunpolitiken och förvaltningen, Högskolan Kristianstad, Svenska Unescorådet, Havsmiljöinstitutet och den internationella organisationen Helcom. Utvärderingarna från deltagarna har varit jättefina. Det finns en film från presentationen på <https://youtu.be/R0F4a0VdWAA?feature=shared>. Ett dokument med uppmaningar från deltagarna ska tas vidare i höst.

10. Nyheter från Länsstyrelsen, Anders Hallengren, reservatsförvaltare

Budgeten räcker just nu endast till bete, slåtter och åtgärder för att förebygga fara. Toaletter och parkeringsplatser stängs och arbetet för biologisk mångfald är begränsat. En grupp vattenbufflar betar just nu i Färlöv. Lifeprojekt rullar på och snart har 20 hektar strandäng restaurerats. Fredriksdalsviken ska röjas. Virtuella stängsel är på gång för tamdjur.

11. Föreningsinformation

Fågelklubben noterar att det varit en torr sommar särskilt vid Äspet, vilket nästan omöjliggjort häckningar, och vill fortsätta dialogen med Biosfärkontoret.

Nedre Helgeåns Fiskevårdsområde betonar sitt engagemang för att tillgängliggöra fisket. De säljer mycket fiskekort och ser möjlighet att utveckla hemsidan.

Ålakademin har svarat på frågor från myndigheter om ålen och fortsätter samarbetet med Biosfärkontoret.

Naturskyddsföreningen Kristianstad-Bromölla presenterade sitt nya program för hösten och vintern som finns på <https://kristianstad.naturskyddsforeningen.se/aktiviteter/>.

Vattenrikets vänner håller säsongens sista öppen borg på Lillö lördag den 20 september.

Beckhovets fiskebodsförening fortsätter sin verksamhet.

Kristianstads motorbåtsklubb konstaterar att mycket material från brobygget hamnar i vattnet. Klubben har också numera en ställplats för husbilar.

12. Övriga frågor och nästa möte

Nästa möte hålls inomhus i mars 2026. Mötesdatum för 2026 skickas ut.

Vid pennan Abigail Sykes, naturinformatör, Biosfärkontoret, 0729-909 410

Sändlista:

Ian Fernheden, Förtroendevald
 Maria Hofvendahl Svensson, Förtroendevald
 Ullrika Tollgren, Förtroendevald
 Jimmy Källström, Tekniska förvaltningen
 Richard Wilhelmsson, Tekniska förvaltningen
 Fredrik Ek, Mark- och exploateringsenheten, Kommunledningskontoret
 Louise Andersson, Samhällsutveckling, Kommunledningskontoret
 Helena Nerbring Lisell, Mark- och exploateringsenheten, Kommunledningskontoret
 Joel Hallgren, Mark- och exploateringsenheten, Kommunledningskontoret
 Helen Wighagen Näringslivs- och kommunikationsenheten, Kommunledningskontoret
 Linnea Skoogh, Hållbarhetsenheten, Kommunledningskontoret
 Eva Berglund, Näringslivs- och kommunikationsenheten, Kommunledningskontoret
 Peter Osgyani, Miljö- och samhällsbyggnadsförvaltningen
 Ulrika Hedlund, Miljö- och samhällsbyggnadsförvaltningen
 Ulrika Cedell, Kultur- och fritidsförvaltningen
 Carina Jönsson Lindholm, Kultur- och fritidsförvaltningen
 Therese Granekull, Barn- och utbildningsförvaltningen
 Carina Wettemark, Enheten för Biosfär och naturum, Kommunledningskontoret
 Karin Hernborg, Enheten för Biosfär och naturum, Kommunledningskontoret
 Åsa Pearce, Enheten för Biosfär och naturum, Kommunledningskontoret
 Per Torstensson, Enheten för Biosfär och naturum, Kommunledningskontoret
 Anna Borgström, Enheten för Biosfär och naturum, Kommunledningskontoret
 Håkan Östberg, Enheten för Biosfär och naturum, Kommunledningskontoret
 Karin Magntorn, Enheten för Biosfär och naturum, Kommunledningskontoret
 Ebba Trolle, Enheten för Biosfär och naturum, Kommunledningskontoret
 Josefin Svensson, Enheten för Biosfär och naturum, Kommunledningskontoret
 Sam Peterson, Enheten för Biosfär och naturum, Kommunledningskontoret
 Sussie Söderlundh, Enheten för Biosfär och naturum, Kommunledningskontoret
 Eric Kohlström, Enheten för Biosfär och naturum, Kommunledningskontoret
 Tommy Åkerlund, Enheten för Biosfär och naturum, Kommunledningskontoret
 Brita Torstensdotter Larsson, Enheten för Biosfär och naturum, Kommunledningskontoret
 Abigail Sykes, Enheten för Biosfär och naturum, Kommunledningskontoret
 Ingela Lundqvist, Naturvårdsenheten Länsstyrelsen Skåne
 Cecilia Backe, Naturskyddsenheten Länsstyrelsen Skåne
 Anders Hallengren, Naturvårdsenheten Länsstyrelsen Skåne
 Maria Sandell, Naturvårdsenheten Länsstyrelsen Skåne
 Henrik Andersson, Skogsstyrelsen, Skånes distrikt
 Karl Magnus Adielsson, Region Skåne
 Roger Zetterqvist, Vattenrikets vänner
 Krister Asplund, Ålakademin
 Claes Bergkvist, Ålakademin
 Ingemar Jönsson, Högsolan Kristianstad
 Thomas Beery, Högsolan Kristianstad
 Pål Nilsson, LRF Kristianstad kommun
 Staffan Gertzell, LRF Kristianstads kommun
 Flemming Lindskov, Naturskyddsföreningen i Kristianstad
 Hans Cronert, Nordöstra Skånes Fågelklubb
 Nils Waldemarsson, Nordöstra Skånes Fågelklubb
 Fredrik Svensson, Nedre Helgeåns Fiskevårdsområde
 David Johansson, Kristianstad Bromölla Jaktvårdsrets

Roger Jönsson, Kristianstad Bromölla Jaktvårdskrets
Patrik Jönsson, Christianstads Motorbåtsklubb
Erik Baekstedt, Nedre Helgeåns Regleringsföretag
Bengt Hellberg, Beckhovets fiskebodsörening
Olle Andersson, Kristianstads biodlares drottningklubb

